



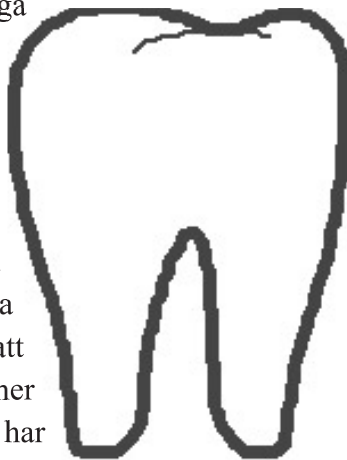
# Tänder och tandvård

**Gunilla Klingberg**, övertandläkare i pedodonti på Mun-H-Center i Göteborg berättade hur mun och tänder påverkas när man har CATCH 22. Hon har som barntand-vårdsspecialist varit med i teamet i Göteborg som träffat personer med CATCH 22 för utredning.

Till Mun-H-Center kan man höra av sig för konsultation, behandling eller för att ta fram kostnadsfri information om vad ett funktionshinder har för effekt på mun, tänder och dess funktioner. Gunilla har tidigare skrivit en artikel "Mun och tänder vid CATCH 22" som publicerades i Medlemsbladet nr.1 2002 där hon beskriver vilka problem man kan stöta på vid CATCH 22 och ger bra tips på hur man håller tänderna friska. Artikeln går att beställa från föreningen.

Under föreläsningen påtalade Gunilla hur viktigt det är med förebyggande tandvård och gav tips på hjälpmedel för att underlätta tandborstningen. En del hjälpmedel går att beställa på Mun-H-Center's hemsida andra finns på apoteket. Det gäller också att vara uppfinningsrik och ge tips åt varandra.

För att även tandvården skall bli förebyggande är det lämpligt med täta besök. Om det är så att barnet behöver genomgå många behandlingar kan det vara bra att ha varit hos tandvården även utan besvär. Det kan underlätta den dan man behöver göra ett ingrepp. Man kan också förbereda med hjälp av bilder så att barnet ser vad som kommer att ske och att det även har ett slut.



Fluortandkräm rekommenderas till alla medan extra

fluor i form av tabletter, sköljning eller lackning skall bestämmas individuellt för varje person. Man får diskutera med tandvården hur mycket fluor barnet behöver.

De permanenta kindtänderna bör plastas så fort de har växt upp. Det minskar risken för att få hål.

- ❖ En elektrisk tandborste kan underlätta om man har svårt att komma åt. För tandborstning krävs bra finmotorik. "Man kan inte borsta tänderna förrän man kan skriva skrivstil" Därför får man kanske hjälpa till med tandborstningen lite längre än vanligt. Att sitta vid ett bord och stödja armen kan vara en lösning om man inte orkar hålla upp armen för att borsta tillräckligt länge.
- ❖ Bitstöd, som finns att köpa på apoteket, hjälper till att hålla munnen öppen medan man borstar.
- ❖ Spandexhållare eller munvinkelhållare, finns att köpa på Mun-H-Center's hemsida, och håller undan läppar och kinder och gör det lättare att komma åt.
- ❖ Det finns också tandkrämer som är bra för olika saker.  
Zendium – mot afte (sår i munnen)  
Salutem – som är smaklös (finns att köpa på apoteket)

## Tänder och tandvård...

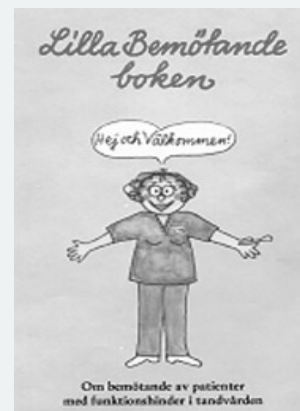


En munvinkelhållar håller undan läpp och kinder. Det gör att man ser bättre. Den kan användas när man använder vanlig tandborste, men också vid el tandborste.



Barnet får hjälp med tandborstningen med en el tandborste. Den vuxne använder ett bitstöd för att hjälpa barnet att gapa. Det gör det dels lättare att gapa upp på ett avslappnat sätt, dels underlättar det för den som skall borsta.

Man är välkommen att höra av sig till  
Mun-H-Center på adressen:  
Mun-H-Center  
Odontologen Göteborg  
Medicinaregatan 12  
413 90 Göteborg  
telefon: 031 – 750 92 00  
e-post: [mun-h-center@vgregion.se](mailto:mun-h-center@vgregion.se)  
hemsida: [www.mun-h-center.com](http://www.mun-h-center.com)



Sällsynta diagnoser har tillsammans med Mun-H-Center fått ett projektanslag från den statliga myndigheten SISUS till ett bemötandeprojekt.

Projektet vill ge utbildning och information till tandvårds-personal över hela landet.

Bemötandeprojektet har tagit fram en liten bok för tandvårds-personal och vill med humor och värme förmedla vad personer med funktionshinder kan uppleva i kontakten med tandvården. Den är illustrerad av Gunilla Dahlgren, som blivit känd för sina böcker om "lilla funtimret". Den har skickats ut till alla tandvårdskliniker i landet och heter

### *"Lilla Bemötandeboken"*

Den kan beställs från  
Mun-H-Center och kostar  
100:- (Porto tillkommer).

Mun-H-Center har också kartlagt tandstatus hos personer med CATCH 22

Rapporten finns att läsa på deras hemsida

[www.mun-h-center.com](http://www.mun-h-center.com)